

Молоді фахівці у вирішенні проблем конкуренції вітчизняних суб'єктів господарювання з ТНК та необхідності створення ПФГ

Дерев'яно Б.В.

Останнім часом в умовах глобалізації та жорсткої конкурентної боротьби методи господарювання та управління господарчими системами значно змінилися. Тепер аргументи багатьох вчених початку ХХ віку виглядають, м'яко кажучи, наївними. Якщо раніше, пріоритетним вважався захист внутрішньої конкуренції та малого підприємництва, то зараз в економічно розвинених країнах робляться ставки на діяльність великих диверсифікованих корпорацій, які об'єднують у собі значну кількість підприємств, установ, організацій та їх об'єднань з різних сфер і галузей діяльності. У сучасній світовій господарській системі транснаціональні корпорації (ТНК) – фінансово-промислово-торгові об'єднання, контролюють до половини світового промислового виробництва, 63% зовнішньої торгівлі, 4/5 патентів та ліцензій на нову техніку, технології та ноу-хау, 70-90% ринку окремих високоліквідних товарів; сукупні валютні резерви ТНК в кілька разів перевищують резерви усіх центральних банків разом узятих¹.

Нові форми господарювання вимагають розуміння їхніх переваг керівниками якісно нової формації, які є мобільними до змін у кон'юнктурі та законодавстві. Такі господарники, що використовують досягнення науки та техніки, не мають за собою вантажу ідеологічного впливу на економіку (тобто молоді керівники) повинні активніше застосовувати механізми співіснування та взаємного доповнення великих корпорацій тисячами дрібних та середніх підприємницьких організацій. Адже зараз конкуренція відбувається між великими корпораціями, фінансово-промисловими та промислово-фінансовими групами (ФПГ та ПФГ), які крім завойовування певних ринків змагаються за реалізацію взаємовигідних державних програм, за отримання відповідних пільг та привілеїв тощо. При цьому, у більш вигідному стані опиняються групи, які активно фінансують науку, спрямовують значні кошти на науково-дослідні та проектно-конструкторські роботи (НДПКР). Певна річ, втрутитися у таку боротьбу та достойно конкурувати із зарубіжними ТНК самостійні вітчизняні підприємства, і навіть, фінансові установи, об'єктивно не можуть.

¹ Мовсесян А., Огнивцев С. Некоторые тенденции мировой экономики // Экономист. – 2000. - № 7. – С. 86-88.

Дерев'яно Б.В. Молоді фахівці у вирішенні проблем конкуренції вітчизняних суб'єктів господарювання з транснаціональними корпораціями та необхідності створення промислово-фінансових груп / Б.В. Дерев'яно // Молодеж і государство: материалы Первой международной научно-практической конференции. - Авдеевка: ДРУК-ИНФО, 2002. — С. 28—29.

Тому зараз саме молоді науковці, законодавці, господарники повинні стати рушійною силою в перетворенні вітчизняної економіки, зміні пріоритетів економічного розвитку з конкуренції між малими, одногалузевими підприємствами на конкуренцію між певною мірою монополізованими диверсифікованими групами підприємств та їх об'єднань, тобто поєднати два антиподи – конкуренцію та монополію в одне поняття, яке буде слугувати на користь держави. Сучасна конкуренція – це перш за все боротьба корпорацій за технічне лідерство та за пріоритет у відкритті нових і перетворенні старих ринків: це намагання по можливості більш точно вгадати напрямок змін у споживчих перевагах і максимально повно відтворити їх у відповідних продуктах. Тому конкуренція між такими системами є особливого роду – «інноваційною», головною задачею якої є не витіснення суперника з позицій, що він уже зайняв, а намагання випередити його у чомусь новому, більш перспективному¹. Щодо демонополізації необхідно відзначити її шкідливість у деяких випадках бездумної реорганізації великих монополістичних утворень².

Незаангажовані, вільні від забобонів, молоді політики повинні, нарешті, на законодавчому рівні ефективно підтримати об'єктивні процеси промислово-фінансової інтеграції та створення великих диверсифікованих структур, і перш за все у пріоритетних галузях виробництва. Безперечно, це не означає необхідність повторення помилки минулого, коли господарство країни було спрямоване лише на виробництво товарів групи "А" (засобів виробництва), нехтуючи потребами населення та зневажаючи торгівлю. Великі ПФГ повинні включати в себе підприємства багатьох галузей господарства, диверсифікуючи фінансові ризики. Молоді керівники мають перестати боятися слово «монополіст» та активніше виступити за інтеграцію промисловості з банками. Адже, створення великих регіональних господарських структур типу ПФГ, холдингів, корпорацій тощо, дозволить забезпечити раціональнішу систему господарських зв'язків, потіснивши посередників, які існують під виглядом малих підприємств і значною мірою слугують інструментом тінізації і криміналізації економіки³.

¹ Дементьев В. Финансово-промышленные группы в российской экономике (спецкурс). Тема 7. ФПГ в развитых и новых индустриальных странах // 1999. - № 2. – С. 86.

² Див.: Городецкий А. Государство и корпорации в институциональной стратегии // Экономист. – 2000. - № 6. – С. 34.; Торкановский Е. Финансово-промышленные группы: перспективы и проблемы // Хозяйство и право. – 1996. - № 5. – С. 36.

³ Мамутов В. Економіко-правові важелі проти тіньової економіки // Вісник НАН України. – 2001. - № 1. – С. 27-30.